

En levende park

NATUR OG ERHVERV: Rapporten "Fremtidens Landskaber på Nordmors" bygger broer frem for at grave grøfter

Af Carsten Tolbøll
og Bo Lehm (foto)
carsten.tolboll@nordjyske.dk

MORS: Det er en ordentlig moppedreng af en rapport, men læsningen forskønnes af Kirsten Kleins æstetiske naturfotografier fra det landskab, hun kender bedre end de fleste.

"Fremtidens landskaber på Nordmors" er landet på tryk som et udtryk for fire års samarbejde mellem Københavns Universitet, Morsø Kommune og en gruppe aktive lokale. Der har fra 2013 til 2016 været holdt en række foredrag, ekskursioner og workshops. Der er også udarbejdet en omfattende ejendoms- og landbrugsundersøgelse. Som et led i processen blev der nedsat en arbejdsgruppe for Fremtidens Landskaber på Nordmors bestående af lokale borgere, der repræsenterer hele projektområdet. Resultatet af projektet er en landskabsstrategi for Nordmors.

Hele nordøens kyst

Projektområdet er hele kystområdet fra Vildsund i vest over Feggeklit i nord til Sønder Dråby i øst. De gennemgående landskabselementer er kystlinjen, de græssede enge, molerbakkerne og klinterne. I dette landskab ligger landsbyerne og de spredte gårde og huse, hvor borgerne på Nordmors bor. Sammen med kommunen og Københavns Universitet har de formuleret følgende:

"Visionen er at udvikle fremtidens landskaber på Nordmors til et fortællende landskab med moleret og geologien som centrale omdrejningspunkter for bosætning, erhverv og turisme."

Dog er det også et område, der i lighed med den øvrige del af Mors, er præget af intensiv landbrugsdrift. Men det er ikke nogen hindring for at opleve landskabet, mener Morten Lynggaard Pedersen, Bjergby, der har siddet med i arbejdsgruppen:

- Landbrugsdriften er med til at holde bevoks-

ningen nede, så man i højere grad ser højdekurverne i landskabet. Og så pynter de kønne landbrugsafgrøder da også efter min mening. Hvis man, som man arbejder på på forskningscentret i Foulum, kan omskabe græs til menneske- og griseføde, vil vi måske se bakkerne dækket af blødt græs, men det ligger nok lidt ude i fremtiden, siger Morten Lynggaard, der selv er landmand og opstiller til efterårets kommunalvalg for Venstre.

Færdsel og tilgængelighed

Men må man gå på markerne? 38 jordbesiddere, svarende til 79 procent af samtlige lodsejere i området, oplever ifølge rapporten, at folk færdes på deres ejendom. 54 procent af dem synes, det er i orden med denne trafik, og kun én lodsejer var direkte imod. Morten Lynggaard har selv haft denne problematik tæt på, idet han har været med til at planlægge Spor i Landskabet omkring Bjergby, og ikke alle landmænd har været lige begejstrede for trampestier langs deres marker.

- Men det er ved at falde på plads, og vi er nogenlunde i mål. Med hjælp fra folk i Flade-området kan vi formentlig få sporet til at gå op over Salgerhøj og frem til Skibstedvej. Så må der derfra arbejdes på en fortsættelse op mod Skarrehøj, siger Morten Lynggaard.

Gruppen har diskuteret, om man skal arbejde for at få udnævnt Nordmors til en geopark med fokus på moleret, eller man skal tage skridtet fuldt ud og søge optagelse som nationalpark i lighed med storebrorovre i Thy.

- De to parker vil kunne komplementere hinanden. Men der skal findes nogle fælles kriterier for at kunne løfte og markedsføre Nordmors som nationalpark, og så langt er vi slet ikke endnu, siger Morten Lynggaard.

Erhvervet generes ikke

Rapporten om Fremtidens Landskaber er blevet behandlet af Morsø Kommunes udvalg for teknik

og miljø, der vedtog, at rapportens konklusioner anvendes i kommuneplanlægningen og den øvrige, løbende planlægning for det åbne land på Mors. Formand Meiner Nørgaard (DF) siger:

- Grundstenen er at få lavet sammenhæng. En forudsætning for hele dette projekt har været, at eksisterende erhverv fortsat skal have lov at være i området uden at blive pålagt restriktioner for udvikling. Det bifalder jeg. Men lige så positivt er, at der er muligheder for nye erhverv i området, som både kan være med til at fremme bosætning, turisme og flere arbejdspladser. Og så er der alle de rekreative potentialer lige fra stisystemer, overnatningsmuligheder, turbådssejls, lokale fødevarerhverv, cykeludlejning, naturgenopretning, hegning og de igangværende områdefornyelser, siger Meiner Nørgaard. Han tilføjer:

- Nu er rapporten her. Vi håber og tror fra kommunens side, at arbejdsgruppen vil fortsætte sit arbejde og være med til at konkretisere ideerne.

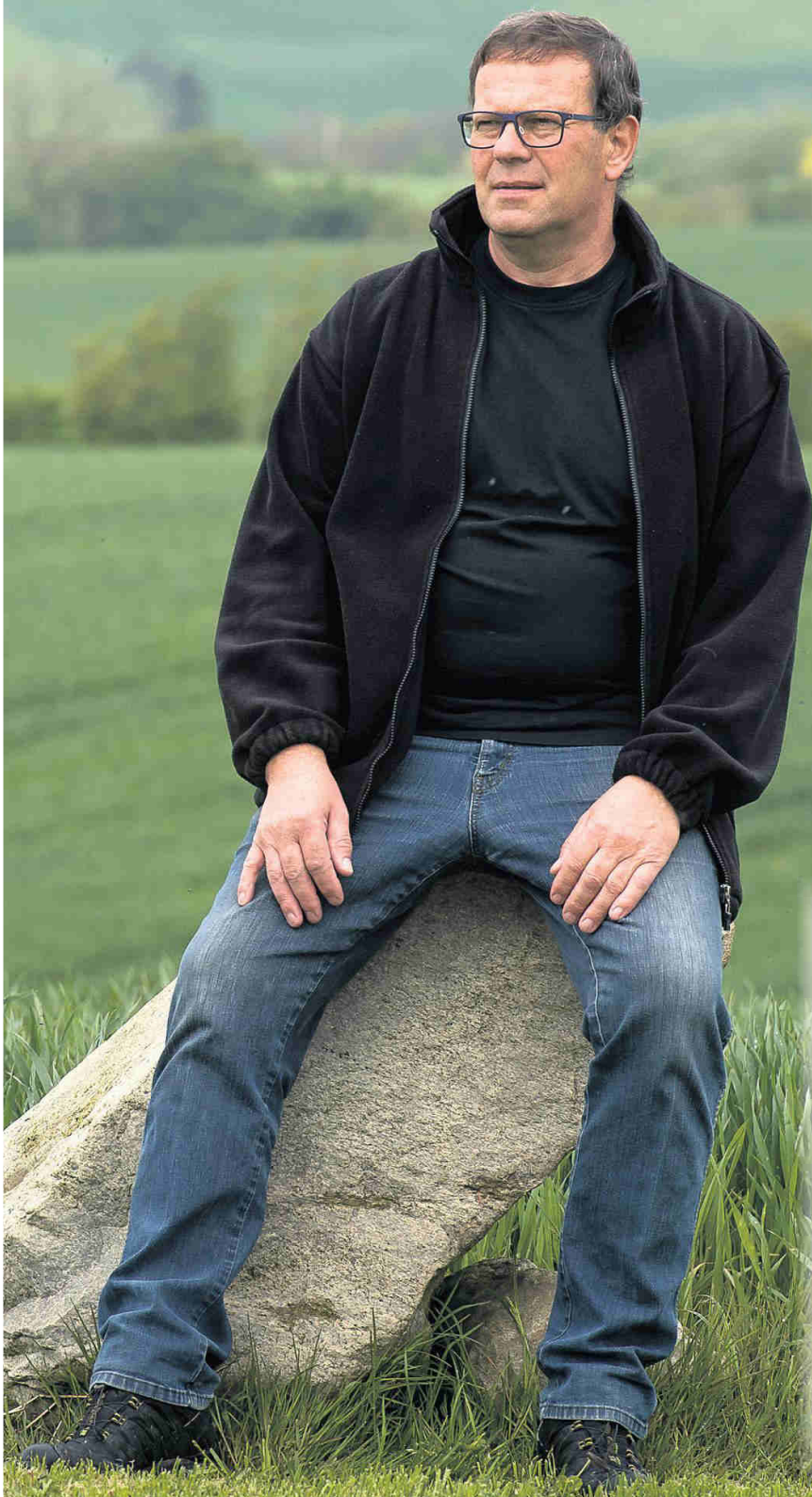
Som udgangspunkt enige

Inger og Jørgen Saaby, Sundby, arbejder gerne videre i gruppen. Parret er kendt for at tale naturens sag, ofte med forrang for erhvervsinteresser, men begge er tilfredse med, at rapporten i højere grad bygger broer i stedet for at grave grøfter.

- Der er mange tanker og input til sådan en rapport. Det er i sagens natur ikke uproblematisk at lave et skrift, som afspejler en fælles holdning til spørgsmål, som er kontroversielle. Og så kan det let ende som en blød mellemvare. Hvorvidt det er tilfældet, må læseren afgøre, men hvis rapporten skal kunne bruges konkret, er det efter min mening vigtigt, at den ikke alt for direkte udtrykker disse divergerende synspunkter, siger Jørgen Saaby. Han tilføjer:

- Når det er sagt, er det efter min mening vigtigt, at rapporten i udgangspunktet afspejler en fælles tilgang og vilje til at nå et resultat. Detaljerne tager vi senere.

Morten Lynggaard i landskabet Burhøjene tæt ved hans egen gård. Det indgår i de landskabsværdier, som rapporten taler om.

FAKTA

KONKRETE PROJEKTER I RAPPORTEN

- At der ansøges om en anerkendt mærkningsordning som f.eks. Unesco verdensarv, Unesco geopark, nationalpark eller naturpark.
- At der oprettes et ambassadørkorps af lokale kunstnere og kulturformidlere.
- At der bygges et nyt fossil- og molermuseum.
- At fortællingen om Kong Fegge og Amled formidles på Feggeklit i en landskabsinstallation kaldet "Vindenes Hus".
- At der laves stier, "spor i landskabet", i hele projektområdet.
- At der arbejdes for bedre muligheder for forplejning og overnatning.
- At der arbejdes for oprettelse af lokale fødevarerhverv med besøgs- og butiksfaciliteter.
- At turismen understøttes med muligheder for turbådssejls, cykeludlejning eller lignende.
- At områdeformyerne af Nordmors' landsbyer relaterer sig til den overordnede strategi for Fremtidens Landskaber på Nordmors.
- At der udføres naturforvaltningsplaner og hegn-, grænsings- og beplantningsprojekter.
- At der gennemføres naturgenopretnings- og vådområdeprojekter i området.